

L'ús dels dialectes al Japó: el Kansai-ben

Tutorizado por la profesora Makiko Fukuda

1. Introducció

Avui en dia, al Japó els dialectes apareixen constantment en mostres de cultura popular com anuncis de televisió, programes, sèries o concursos. Alguns autors asseguren que s'està vivint una moda dels dialectes en la que tothom vol mostrar als altres el dialecte del seu lloc d'origen. En altres paraules, que el dialecte d'un ocupa una part important de la seva identitat personal i per això algunes persones el llueixen amb orgull.

Si ens fixem però en la situació dels dialectes a l'era Meiji i fins als anys 70 aproximadament, trobem pràcticament el cas contrari. Mitjançant la promoció d'un japonès estàndard que funcionés com l'oficial a les administracions, escoles, etcètera, els dialectes eren relegats a un ús íntim, i els que gosaven emprar-lo fora d'això s'exposaven a ser criticats i humiliats. Ara bé, aquest estigma dels dialectes encara no s'ha esborrat totalment, segueixen havent-hi persones que en tenen una opinió negativa, i la imatge que sovint es rep del Japó a l'estranger és una homogenia com si hi hagués una única i invariable llengua japonesa que es parla arreu del país. Per exemple si ens proposem estudiar japonès a Europa o als Estats Units, la llengua que s'ensenya és el japonès estàndard i als dialectes amb prou feines s'hi fa referència. La situació arriba fins al punt que a dia d'avui aprendre un dialecte japonès pot resultar difícil si no es visita el lloc concret on aquest es parla.

Amb aquest treball ens proposem esbrinar quin ús es fa a l'actualitat dels dialectes i analitzar la seva evolució. Partim de la hipòtesi que s'està produint un canvi en el seu estatus que l'està impulsant a d'altres àmbits fora del privat o familiar i que la visió que se'n té és més positiva i socialment acceptada que d'antuvi. Al llarg del treball s'intentarà cercar la confirmació o la negació d'aquesta hipòtesi. Degut a l'extensió limitada de la que partim, el focus d'estudi es posarà sobre un dialecte concret, el Kansai-ben.

En el moment d'escollir el tema sobre el qual realitzar aquest treball, tenia força clar que volia analitzar alguna cosa relacionada amb la llengua japonesa, ja que des de que vaig començar-ne l'aprenentatge ha estat un tema que m'ha interessat molt. La idea de centrar-me en els dialectes em va sorgir mentre veia un vídeo de recopilació d'anuncis de la televisió japonesa. En concret vaig veure un anunci on un grup famós d'ídols patrocinaven una marca de cafè fent servir cadascuna el dialecte del seu lloc de naixement.

Sílvia Hornos Nolla

Graduada en Estudios de Asia Oriental,
Universitat Autònoma de Barcelona.

Interesada en la sociolingüística
japonesa y el multilingüismo en las
sociedades de Asia Oriental, así como
en el análisis de productos culturales
japoneses.

Pel que jo sabia aleshores a molts japonesos els feia vergonya emprar el seu dialecte en públic i al parlar davant de desconeguts o en situacions més formals intentaven fer servir l'estàndard, així que em va sobtar l'ús de dialectes en un anunci de televisió que s'emetia arreu del Japó. A més, quan vaig començar a buscar informació sobre el tema vaig observar que la majoria d'anàlisis se centraven en classificar els dialectes, però no anaven més enllà. Així que finalment, amb l'objectiu en part de satisfer la meva curiositat i en part d'aportar quelcom nou a l'estudi dels dialectes, vaig decidir tirar endavant aquest tema.

El treball està compost de dues parts implícites, la primera de contextualització i on s'introduirà al lector en el marc teòric de l'estudi i del Kansai-*ben*, i la segona més enfocada a l'anàlisi. Per tal de garantir el reflex de la societat japonesa actual a les conclusions, els exemples que s'empraran en l'anàlisi han estat extrets dels mitjans, de programes de televisió, publicitat i de sèries d'animació japoneses actuals. Amb aquesta finalitat també, s'ha dut a terme una enquesta amb qüestions directament relacionades amb els dialectes, que s'ha fet arribar a una petita mostra de persones japoneses.

Finalment, a la darrera part trobem una reflexió final acompanyada de les conclusions extretes al llarg de l'anàlisi, i les referències bibliogràfiques de tots els materials emprats en la realització d'aquest treball.

2. Marc teòric

El primer que necessitem per començar és construir un marc teòric i establir unes bases fermes sobre les quals estructurar l'anàlisi. Començarem amb un panorama general de les llengües presents al Japó i a continuació ens aturarem en la qüestió dels dialectes.

2.1. La diversitat lingüística del Japó

Seguint la concepció homogènia que es té del Japó, i de la que ja vam fer esment a la introducció, algú podria dir que la llengua que es parla al Japó és el japonès. No obstant, si observem atentament el paisatge lingüístic, tant escrit com oral, del país nipó, és evident la presència d'altres llengües. A continuació farem esment de les que considerem més rellevants.

En primer lloc, trobem per exemple la llengua ainu, parlada per la minoria ètnica del mateix nom que es situa principalment a l'illa de Hokkaidō, a Sakhalin i a les Kurils (DeChicchis, 1995: 107). La seva presència és força menor degut al reduït nombre de parlants. Cal esmentar, que l'ainu es troba dins la llista de llengües en perill d'extinció de la UNESCO¹.

Tenim també les llengües que es parlen a les illes Ryūkyū, sobre les quals s'ha discutit llargament si havien de ser considerades llengües o dialectes. Segons el criteri d'intel·ligibilitat, "A language is a collection of mutually intelligible dialects" (Chambers & Trudgill, 1980: 3), són considerades llengües diferents, ja que no són intel·ligibles entre sí, però el debat al respecte encara no està tancat i el cert és que els japonesos comunament les consideren dialectes.

1 Atlas de llengües en perill d'extinció segons la UNESCO: <<http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/endangered-languages/>>

Una altra llengua present al Japó és el coreà, això es deu a la important part de població d'origen coreà que hi resideix de manera permanent. Els residents coreans suposaven gairebé el 27% de les persones d'origen estranger vivint al Japó a l'any 2011 (veure figura 1).

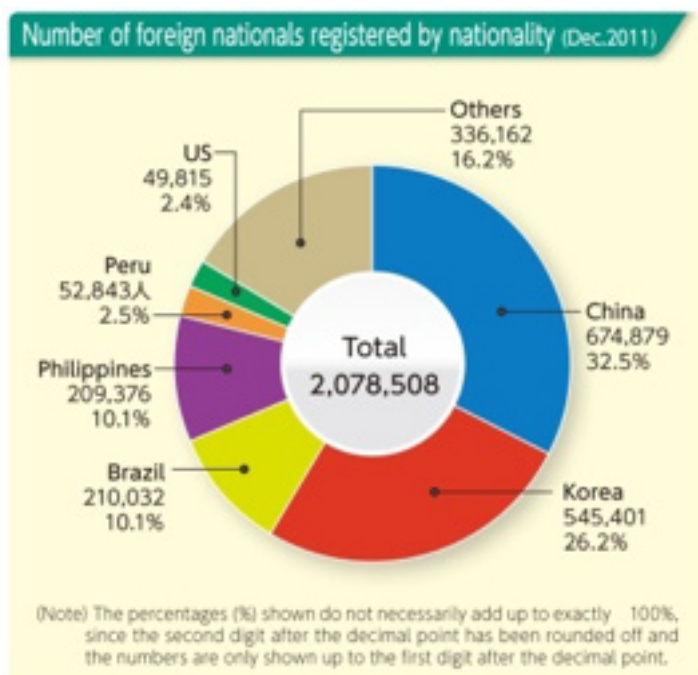

Fig. 1: Percentatge de residents estrangers al Japó segons la seva nacionalitat.
Font: Japanese Immigration Bureau <<http://www.moj.go.jp/ENGLISH/IB/ib-01.html>>

El mateix passa amb el xinès, que té una presència important degut al gran volum de xinesos que viuen al Japó. Segons el Ministeri de Justícia japonès a l'any 2008 eren 656,000 persones².

Per acabar amb aquest repàs del quadre lingüístic, fer referència al *Japanese Sign Language* –sovint referit com JSL–, que és el llenguatge de signes per a sords d'ús predominant al Japó i incidir en el fet que, com veiem, lluny de la imatge homogènia que sovint ens n'arriba, la diversitat lingüística al Japó és un fet molt real.

2.2. Els dialectes

Avançant una mica el que tractarem en el següent subapartat, abans de poder reflexionar sobre els dialectes en sí o el seu ús, és necessari aclarir a què ens referim quan parlem de dialectes. Així doncs, en primer lloc establim una definició que serà l'emprada al llarg del treball; a continuació farem un repàs dels canvis en l'estatus dels dialectes i acabarem fixant-nos en la classificació que se'n fa al país nipó.

2.2.1. La definició

Quan sentim a parlar de dialectes, el que sovint acostuma a venir-nos al cap és la variant geogràfica d'una llengua, però els dialectes no només es limiten a això, també s'ho consideren les variants

² *Chinese Residents in Japan*. Pàgina d'estadístiques i gràfics realitzats segons les dades del Ministeri de Justícia japonès. <<http://stats-japan.com/t/kiji/11582>>

històriques o socials d'una llengua. És degut a aquestes múltiples definicions del terme “dialecte” que abans de centrar-nos en tractar la divisió dialectal japonesa, trobem necessari d'aclarir quina definició emprarem en el present treball.

En aquest cas, ja que l'estudi s'emmarca en un context d'actualitat, les varietats dialectals japoneses d'altres moments històrics no es tindran en compte. El que ens interessa especialment, és la qüestió geogràfica i per això hem triat la següent, ja que s'adapta al que ens interessa analitzar i és prou clara com per a que tothom l'entengui: “A particular form of a language which is peculiar to a specific region or social group”³. Pel que fa a l'aspecte social, hi farem referència més endavant quan veiem, per exemple, quins sectors de la població són més donats a l'ús dels dialectes i en quins àmbits ho fan.

Seguint amb aquesta definició, existeixen variacions de la llengua japonesa que són les que s'anomenen *hōgen* 方言 (dialectes), i aquestes van estretament lligades a la procedència dels parlants. En general, cada dialecte té les seves característiques gramaticals, així com una fonologia i un lèxic propis. Per aquest motiu, les persones de diferents punts del Japó no acostumen a parlar en dialecte entre sí.

2.2.2. La classificació

Atenent-nos a la qüestió geogràfica de la que ja es feia esment en la definició de dialecte, el Japó és un país relativament muntanyós i compost per nombroses illes, la qual cosa el converteix en un escenari perfecte per a la diversificació de la llengua (Shibatani, 1990: 185). Concretament, el Japó està dividit en 47 prefectures agrupades en 8 regions diferents (veure figura 2 a la pàgina següent). Ara bé, no totes les prefectures tenen el seu propi dialecte i la ubicació d'aquests no sempre és gaire clara. Són molts els estudis que s'han realitzat per tal de situar el dialectes i classificar-los, donant lloc a la branca d'estudi de la dialectologia. Tot i això no s'ha arribat a cap decisió concloent, per la qual cosa trobem múltiples maneres de categoritzar els dialectes.

Una de les classificacions més conegudes és la realitzada al 1908 pel *Kokugo chōsa iinkai* – el Comitè d'Investigació de la Llengua– que, després de realitzar varies enquestes a la població, va proposar un línia divisòria que separava els dialectes en dos grans grups: els dialectes del Japó oriental i els del Japó occidental (Grootaers, 1982 i Onishi, 2010). Segons aquest estudi, que va analitzar des de qüestions de vocabulari i expressions fins a la pronunciació, les majors diferències en la parla apareixien en creuar la línia de punts que es pot observar en el mapa.

Una altra teoria a considerar és la de l'acadèmic Kunio Yanagita (1875 – 1962), que proposava la divisió dialectal en base a un criteri radial. Yanagita defensava que el llenguatge s'estenia pel territori a mode de cercles concèntrics (Onishi, 2010: 124). Posava l'exemple de la paraula *katatsumuri* (cargol) que, en aparèixer una nova manera de dir-la, s'estenia a les zones més properes per influència, com l'acte de tirar una pedra a la superfície d'un llac (Shibatani, 1990: 201) (veure figura 3 a la pàgina següent).

Ara bé, la classificació que es pren com a base d'aquest treball és la realitzada a l'any 1953 per l'acadèmic Misao Tōjō (1884 – 1966). Tōjō, a l'igual que s'havia fet en la investigació del 1908 realitzada pel Comitè de la Llengua, va marcar dos grans grups de dialectes, els occidentals i els orientals, però va anar més enllà i va afegir dos grups més (veure figura 4 a les properes pàgines). El dels dialectes de Kyūshū i el dels dialectes de les illes Ryūkyū. A més, va posar especial atenció a

Fig. 2: Mapa de regions i prefectures japoneses.
 Font: <http://en.wikipedia.org/wiki/Japan#Administrative_divisions>

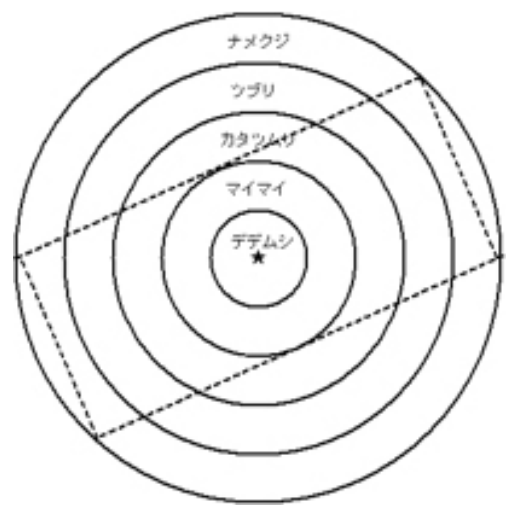

Fig. 3: Teoria dels cercles concèntrics de Yanagita.
 Font: <http://c-faculty.chuo-u.ac.jp/~rhotta/course/2009a/hello/cat_dialect-3.html>

Fig. 4: Mapa dels grups i subgrups de dialectes japonesos de Tōjō.
 Font: <http://www.shibusute.com/topics/topics_details/id=679> Traduït.

les particularitats dels dialectes segons paràmetres com ara l'altitud o la proximitat a la costa de la zona d'ús, i va elaborar diversos subgrups dins de cadascun dels quatre grups. Per clarificar l'explicació, posem per exemple els dialectes de Hokkaidō i Tōhoku. Si mirem el mapa, tots dos formen part del grup Dialectes del Japó Oriental, però no es poden considerar un únic dialecte, ja que tenen els seus trets característics. Segons Tōjō, la classificació dels dialectes quedaria de la següent manera:

<p>(1) Dialectes del Japó Oriental: Es troben al nord-est del Japó (Tòquio) i compten de quatre subgrups de dialectes</p>	<p>(2) Els dialectes del Japó Occidental: Ubicats a la part oest del país (Kyōto) inclouen fins a cinc subgrups</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Dialectes de Hokkaidō - Dialectes de Tōhoku - Dialectes de Kantō - Dialectes de Tōkai o Tōyama 	<ul style="list-style-type: none"> - Dialectes de Kinki/Kansai - Dialectes de Chūgoku - Dialectes d'Unpaku - Dialectes de Hokuriku - Dialectes de Shikoku
<p>(3) Els dialectes de Kyūshū: Es situen al sud-oest i inclouen tres subgrups de dialectes</p>	<p>(4) Els dialectes de les Illes Ryūkyū: Es troben a l'arxipèlag més meridional i inclouen tres subgrups dialectals</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Dialectes de Hōjitsu - Dialectes de Hichiku - Dialectes de Satsugū 	<ul style="list-style-type: none"> - Dialectes d'Okinawa - Dialectes d'Amami - Dialectes de Sakishima

2.2.3. L'estatus dels dialectes

Si bé l'origen dels dialectes no és del tot clar, els primers indicis de l'existència de variacions dialectals del japonès els trobem en el *Man'yōshū*, l'antologia de poesia japonesa més antiga que es conserva, la qual data del Període Nara (710 – 794 A.C). Tanmateix amb la Restauració Meiji al 1868, aquesta riquesa de variacions dialectals va considerar-se un problema, ja que moltes eren intel·ligibles entre sí i, per tant, els parlants de diferents dialectes tenien greus problemes per comunicar-se. Tenir un llenguatge unificat va convertir-se en un dels objectius del nou govern japonès, que volia modernitzar-se ràpidament per equiparar-se a la civilització occidental. En aquest context, en el que es buscava una forta cohesió social, l'eslògan «Un país, una sola llengua» va tenir una gran influència (Shibata, 1999: 194).

Hem de tenir en compte també, que fins a la Restauració Meiji la capital del Japó havia estat Kyōto i per tant la llengua considerada estàndard era la que es parlava a Kyōto i els voltants. Va ser però amb el trasllat de la capital a Tòquio, que Kyōto va perdre aquest estatus.

Seguint amb la voluntat del govern japonès d'unificar la llengua per unificar el país, va haver-hi un projecte per a la creació d'un nou llenguatge, però finalment no es va dur a terme. En comptes d'això, el dialecte de la capital, Tòquio, va passar a anomenar-se *hyōjungo* 標準語 (llengua estàndard) i va imposar-se com a llengua que tothom havia d'entendre i parlar. Al 1907 el Comitè d'Investigació de la Llengua va atorgar-li l'estatus de *kokugo* (llengua del país) i per tal d'assegurar-se que la població la feia servir, el govern va dur a terme una campanya que la promogués. A partir d'aquest moment, els llibres de text que feien servir els nens de tots els punts del país van passar a escriure's en llengua estàndard (Sugimoto, 1997: 8). En canvi, durant aquests mateixos anys, els dialectes van ser etiquetats com una "malaltia social" (Shibata, 1999: 191) i va produir-se un moviment per a la eradicació dels dialectes, que els titllava de llenguatge groller i incidia en la necessitat d'abandonar-los per a que el país pogués avançar cap a la modernitat (Sugimoto, 1997: 8). Per reforçar l'ús de la llengua estàndard, a les escoles es castigava, i en alguns casos humiliava, als alumnes que parlaven en dialecte. Un cas molt conegut al Japó és el de la "placa de dialecte". Era un càstig que consistia en penjar una mena de cartell amb una corda al coll dels nens que deien alguna paraula en dialecte a l'escola (Shibata, 1999: 191 i Sugimoto, 1997: 8-9). Era una manera d'avergonyar-los públicament per tal que abandonessin l'ús del dialecte. Ara bé, aquest tipus d'educació no va donar els resultats que s'esperaven. No només els nens no podien parlar correctament la llengua estàndard, sinó que els va crear un sentiment de derrota i d'inferioritat del seu dialecte. Shibata expressa molt bé els sentiments d'aquests nens a la següent cita:

The words which they had used from birth, the language they learned from their mothers and grown up thinking in, the words which they used in everyday life, these they were prohibited from using at school. These words were banned as being "bad things" (Shibata, 1999: 191).

Això, junt al fet que fos el dialecte de Tòquio l'emprat com a model per l'estàndard, va crear un complex d'inferioritat a les persones que parlaven altres dialectes (Shibata, 1999: 192). Es va crear una binarietat entre parlar en estàndard com a símbol de prestigi, i parlar en dialecte com estigma social. Aquest estigma va ser punyent per exemple en el cas dels dialectes de Tōhoku, que van ser molt ridiculitzats i encara ara s'identifiquen amb un cert endarreriment (Miyake, 1995: 223 i Grootaers, 1982: 329). Més endavant quan ens centrem en el dialecte de Kansai veurem que el seu cas és força diferent. Moltes persones fan servir aquest dialecte amb un sentiment d'orgull, cosa que passa també per exemple amb el dialecte de Kyūshū.

No va ser fins un cop acabada la Segona Guerra Mundial que es pot dir que el llenguatge estàndard va trobar-se relativament estès arreu del país nipó. Un dels motius que va afavorir això va ser la popularitat de la radio als anys 1950s, que apropava el llenguatge estàndard als oients mentre feien vida quotidiana (Carroll, 2001: 10). També va ser en aquest moment, quan va aparèixer un nou concepte: el *kyōtsūgo* 共通語 (llengua comuna). Aquesta llengua, pren com a base l'estàndard però es diferencia d'aquest en el fet que incorpora alguns trets propis d'altres dialectes a banda del de Tòquio. En altres paraules, la llengua comuna manté una petita part del dialecte del parlant, com pot ser determinada pronunciació, vocabulari o certes estructures gramaticals; però és prou semblant al llenguatge estàndard com per a que qualsevol persona de qualsevol punt del Japó pugui entendre-la (Shibatani, 1990: 185-186).

A partir dels anys 1970s, va aparèixer una percepció social de que els dialectes s'estaven perdent al ser substituïts per la llengua comuna i les fortes mesures que s'havien pres per a la implantació de l'estàndard. En resposta al malestar social que originava el sentiment de pèrdua dels dialectes, les polítiques del govern van prendre un gir més tolerant i amable en vers les variants dialectals. Des d'aleshores i fins avui dia, el govern s'ha centrat més en transmetre la idea de la necessitat de canviar el registre. És a dir, fer servir la llengua estàndard o el dialecte depenent de la situació. Per exemple a les escoles, l'èmfasi es posava en aprendre les característiques tant de l'estàndard com el dialecte i saber com i quan utilitzar cadascun d'aquests d'acord al context (Carroll, 2001: 11-12).

Pel que fa als usos, com ja dèiem, l'ús de l'estàndard s'observa sobretot en situacions formals, als mitjans com la televisió, a les escoles o les administracions públiques. Mentre que els dialectes queden relegats a l'àmbit familiar o molt proper al parlant. Tot i això s'ha observat també que la llengua comuna té un predominança lleugerament superior a la llengua estàndard en situacions més o menys informals, però no prou íntimes com per fer servir el dialecte. Així doncs, podem concloure que tant la llengua estàndard, la llengua comuna, com els dialectes són presents simultàniament a la llengua japonesa, i l'ús d'un o altre depèn del context o de la situació. En certa manera, el llenguatge estàndard segueix mantenint un estatus més alt que la llengua comuna, per això acostuma a ser el llenguatge emprat per escriure i els parlants hi canvien quan es troben en situacions que exigeixen seriositat. Relacionat amb això, Inoue introdueix un aspecte important a considerar. En general els japonesos són molt conscients de quan parlen dialecte i quan no, però en el cas de la llengua comuna i l'estàndard no hi ha una línia tan clara. Especialment a l'àrea de Tòquio i els voltants, aquestes dues llengües sovint es barregen o els parlants canvien d'una a l'altra sense ser-ne plenament conscients (Inoue, 1991: 57).

3. El dialecte de Kansai

Com veiem en la classificació dels dialectes de Tōjō, el dialecte de Kansai forma part del grup de dialectes del Japó Occidental. En aquest apartat veurem les seves característiques i particularitats des del punt de vista lingüístic, i els canvis en la seva concepció social. Per acabar, ens fixarem en la seva influència lèxica en el japonès de Tòquio.

3.1. Subdialectes i particularitats del dialecte de Kansai

Primer que res, cal que situem el dialecte de Kansai. Si mirem el mapa, veiem que es parla a la regió del mateix nom, la qual comprèn les prefectures de Wakayama, Nara, Mie, Shiga, Kyōto, Hyōgo i Ōsaka (veure figura 5 a la pàgina següent).

Ara bé, dins dels dialectes de Kansai, trobem també algunes variacions que són el que s'anomenen subdialectes. Els reconeguts per Tōjō en la seva classificació de 1953 són vint i són els següents: Awaji, Iga, Ise, Ōmi, Kishū, Kawachi, Shima, Settsu, Senshū, Takahama, Tango, Nara, Tsuruga, Banshū, Mie, Maizuru, Wakasa, Kōbe, Kyōto i Ōsaka (Shibatani, 1990: 188).

Tot i les diferències existents entre aquests subdialectes, la majoria d'ells tenen una gramàtica comuna i un lèxic molt similar. Quan es parla de dialecte de Kansai o Kansai-ben (関西弁) del que sovint s'està parlant és en realitat dels dialectes de les ciutats de Kyōto i Ōsaka (Adams, 2010: 2). Això es deu al fet que Kyōto i Ōsaka són les ciutats més grans dins la regió de Kansai, i com a centres culturals i econòmics tenen molta influència en els subdialectes dels voltants (Shibatani, 1990: 186). A continuació, veurem els trets més destacables i característics del Kansai-ben i que són comuns a la gran majoria de subdialectes.

Fig. 5: Mapa de la regió de Kansai i prefectures. Font: <http://www.global-kansai.or.jp/kansai100sen/map_kansai.htm>

3.1.1. Pronunciació

Quelcom que sens dubte crida l'atenció en sentir parlar una persona de Kansai és que, a diferència de la parla de Tòquio on les vocals acostumen a pronunciar-se més fluix i les consonants més fort, en el Kansai-ben les vocals es marquen més fort que les consonants fent la impressió que s'allarguen³.

Per exemple el verb copulatiu *desu* (ser) en japonès de Tòquio es pronuncia com [des], mentre que en Kansai-ben es sol pronunciar com [desu] o fins i tot [desuu]. Això s'explica pel fet que en el japonès estàndard existeix un fenomen anomenat neutralització, que provoca la pèrdua de so en determinades condicions, però en el dialecte de Kansai no es produeix aquest fenomen. Pel contrari, les mores –nom que reben les síl·labes japoneses– tenen una tendència a allargar-se⁴ com es veu a la taula següent:

Mot	En japonès estàndard	En Kansai-ben
歯 Dent	は (ha)	はあ (haa)
木 Arbre	き (ki)	きい (kii)
目 Ull	め (me)	めえ (mee)

* A les lletres en negreta és on recau l'accentuació.

3 *Kansai Dialect*. Projecte per a l'estudi del dialecte de Kansai realitzat per professors japonesos i patrocinat per l'Organització Consorci per l'ensenyament i aprenentatge de la llengua. <<http://www.kansaiben.com/>>

4 *Ibidem*.

Des del punt de vista d'una persona parlant de català o castellà, la vocal u del Kansai-*ben* és més propera a la nostra [u], que no pas la del japonès estàndard que s'assembla més a la [w] coreana o fins i tot a la [ʉ]⁵ anglesa.

L'altre aspecte fonètic del dialecte de Kansai força diferent respecte l'estàndard i que ens ajuda a reconèixer-lo, és l'accentuació dels mots. En japonès trobem dos tons diferents que s'utilitzen per pronunciar totes les paraules, un és l'alt o tònica i l'altre el baix o àtona. Pronunciar-los correctament és decisiu, ja que hi ha un gran volum de paraules que en intercanviar-ne els tons poden convertir-se en una altra paraula. A la següent taula ho veurem més clarament:

Mot	En japonès estàndard	En Kansai- <i>ben</i>
箸 Bastonets	はし (hashi)	はし (hashi)
橋 Pont	はし (hashi)	はし (hashi)

* La negreta indica la tònica.

3.1.2. Gramàtica

Primer que res, cal aclarir que en la llengua japonesa existeixen dos registres principals: l'informal i el formal. El primer és el que s'usa amb la família, els amics i en general amb les persones que es troben al mateix nivell que el parlant. En canvi, el formal s'utilitza quan es vol mostrar un respecte en vers el parlant, hi ha una distància social o psicològica o bé es vol mantenir un grau de formalitat. Degut a que, com hem vist anteriorment, l'ús dels dialectes es limita a aquest nivell col·loquial, els exemples que veurem tot seguit estaran tots en registre informal.

Fixant-nos en la gramàtica del Kansai-*ben*, veiem que els temps verbals es formen de la mateixa manera que en el japonès de Tòquio, si bé els sufixos són diferents. El cas més conegut és el de la forma negativa dels verbs en temps present:

Verb en present afirmatiu	Verb en present negatiu	
	En japonès estàndard	En Kansai- <i>ben</i>
食べる (taberu) Menjar	食べない (tabenai) No menjo	食べへん (tabehen) No menjo

Com podem veure a la taula, el sufix emprat en l'estàndard per expressar el temps negatiu és ない (nai). En canvi, en el dialecte de Kansai el sufix que s'utilitza és へん (hen), (Adams, 2010: 4). En general, les diferències més notables respecte l'estàndard es troben en les formes negatives dels verbs, a les quals s'observa una tendència de substituir la ん (n) per へ (he)⁶.

També és destacable, que en el Kansai-*ben* gairebé no s'utilitzen les partícules de cas. A diferència del llenguatge estàndard, que arriba a utilitzar un gran nombre de partícules indicadores de les funcions dels mots dins la frase, en el dialecte de Kansai l'ús d'aquestes partícules és pràcticament

⁵ Pronunciada com a *choose*.

⁶ Informació extreta de: *Kansai Dialect*. < <http://www.kansaiben.com/> > [Darrera consulta: 9 de maig de 2015].

nul. El que sí trobem són partícules utilitzades com interjeccions o emfatitzants. La partícula ね (ne) que s'empra en l'estàndard per buscar l'acord de l'interlocutor, passa a ser な (na) en Kansai-ben⁷.

3.1.3. Lèxic

El lèxic propi del dialecte de Kansai és molt abundant i trobem múltiples variants de la mateixa paraula segons la ciutat, així que a continuació, intentarem presentar alguns exemples representatius de tota la regió. A la seva dreta, l'equivalent respectiu en japonès estàndard per tal d'observar les diferències entre tots dos.

Significat	En japonès estàndard	En Kansai-ben
No, no pot ser	いけない (ikenai)	あかん (akan)
Ximple	バカ (baka)	あほ (aho)
Primer, número u	一番 (ichiban)	いっちゃん (icchan)
Jo	私 (watashi)	うち (uchi)
Tu	お前 (omae)	おまはん (omahan)
Molt, gran quantitat	とても (totemo)	えらい (erai)
Bé	いい (ii)	ええ (ee)
Petit, menut	小さい (chiisai)	ちっこい (chikkoi)
Gràcies	ありがとう (arigatō)	おおきに (ookini)
El menjar era molt bo	ご馳走様 (goshisōsama)	ごっつおうさん (gottsōsan)
És diferent, és incorrecte	違う (chigau)	ちゃう (chau)
De debò?	本当? (hontō)	ほんま? (honma)
Dir	言う (iu)	ゆう (yū)
Hola, bon dia	こんにちは (kon'nichiwa)	まいど (maido) ⁸

El cas de *baka* i *aho* és interessant, ja que totes dues es fan servir tant en estàndard com en Kansai-ben però amb matisos diferents. També es curiós que aparentment no s'assemblen gaire, al contrari d'altres on salta a la vista que són una forma abreviada de la paraula en estàndard. Per exemple *ichiban* que passa a ser *icchan*, o *chigau* que passa a ser *chau*. Un altre fenomen que es repeteix en el Kansai-ben és que les paraules començades per *iu* en l'estàndard sovint canvien a *yuu*, com en el cas del verb dir. Això va molt lligat al que esmentàvem a l'apartat de la pronunciació, al posar l'èmfasi en la vocal (*i*) es converteix en consonant (*y*).

3.2. Influència en el japonès estàndard

La distància és un dels factors que propicia les variacions de la llengua i l'aparició de dialectes, i amb el desenvolupament dels mitjans de transport i de comunicació, les distàncies entre les regions s'han vist reduïdes considerablement. Si tenim en compte aquest apropament entre regions, podem pensar que les diferències dialectals també s'han reduït i si bé no és del tot cert, si que ho és que les influències entre dialectes han augmentat. En això, la llengua comuna ha tingut un paper important en tant que ha incorporat paraules i expressions procedents de diferents dialectes japonesos per ser

⁷ Informació extreta de: *Kansai Dialect*. [Darrera consulta: 7 de maig de 2015]. <<http://www.kansaiben.com/>>

⁸ Informació extreta de: *Nihongo resources: Kansai-ben word list*. [Darrera consulta: 7 de maig de 2015]. <<http://www.nihongoresources.com/language/dialects/kansaiben/wordlist.html>>

emprades arreu del país. No obstant, aquesta incorporació no ha estat res artificial o fixat per normes, sinó que ha estat la societat mateixa la que ha decidit acceptar-les. En molts casos, aquestes noves paraules arriben a través dels drames televisius o d'altres produccions culturals. Criden l'atenció de la gent per ser pràctiques o tenir ganxo i la gent comença a reconèixer-les i emprar-les en el dia a dia (Shibata, 1999: 205).

És una realitat que, des de fa uns anys, paraules originaries de Kansai s'han anat incorporant de manera natural a la llengua comuna. Un exemple d'això és el del mot *shindoi* (cansat). Tot i ser originari de Kansai, la gent de Tòquio i d'altres llocs del Japó l'entenen i alguns la fan servir. Es pot considerar que ha arribat a formar part d'un argot comú als japonesos (Shibata, 1999: 205).

Un altre exemple de paraula provinent de Kansai introduïda a la llengua comuna és *konjō* (natura o caràcter d'una persona). Era una paraula existent ja en expressions negatives com *konjō ga warui* (tenir mal caràcter) o *konjō ga hinekurete iru* (tenir una natura perversa), però arrel dels Jocs Olímpics de Tòquio de l'any 1964 va difondre's en noves expressions. Per exemple *konjō ga aru* o *konjō ga nai* que volen dir tenir valor per fer alguna cosa o no tenir-ne (Shibata, 1999: 205-206).

3.3. Evolució en la percepció social del Kansai-ben

D'entre els diferents dialectes del japonès que hem vist que existeixen, el dialecte de Kansai té quelcom de particular. Com anteriorment ja hem referència, antigament Kyōto era la capital del Japó i per aquest motiu el Kansai-ben va funcionar com varietat estàndard del japonès des del final del període Nara (794) i fins l'inici de Meiji (1868), el que suposa més de mil anys. A més, fins i tot després del trasllat de la capital a Tòquio, Kyōto s'ha mantingut com un centre econòmic i cultural significatiu del Japó. Encara ara moltes persones hi fan referència com «l'antiga capital» i representa una identitat cultural reconeguda tant dins com fora del Japó. Tot això explica en bona part per què algunes persones nascudes a Kansai tenen una identitat regional molt forta i són reticents a abandonar l'ús del seu dialecte en cap situació (Jinnouchi, 2007: 46). Alguns autors com Sugimoto defineixen el dialecte de Kansai i els seus parlants com:

The residents of the Kansai region, which includes Osaka, Kyōto, and Kobe, do not hesitate to speak openly and publicly in their own language, and Kansai is the only language region which challenges the monopoly of the Tokyo dialect in the electronic media. [...] Osaka remains the most vibrant counterpoint to the dominance of Tokyo (Sugimoto, 1997: 67).

Una altra particularitat del Kansai-ben és el fet que va ser el primer dialecte en posar-se de moda al Japó. Va ser a la dècada dels 90 quan es va començar a observar com gent jove arreu del país feia servir expressions típiques de l'àrea de Kansai. La seva popularitat es va disparar també degut als programes de televisió de gags còmics. Hi entrarem amb més profunditat a l'apartat del Kansai-ben a la cultura popular, però al Japó existeixen una gran varietat de programes d'humor en els quals s'empra dialecte de Kansai. L'ús del Kansai-ben en aquests programes ha comportat una associació entre el dialecte i la comèdia, fins al punt que moltes vegades sentir Kansai-ben ja és sinònim de programa d'humor.

Si provem d'analitzar a fons els motius de la popularitat del dialecte de Kansai, topem amb tres factors principals que expliquen, no només el seu estatus social a l'actualitat, sinó el de la resta de dialectes japonesos.

El primer factor, és un de caire lingüístic. A partir dels anys 1970 i 1980, quan la opressió dels dialectes i les campanyes d'eradicació d'aquests ja havien acabat, els dialectes en general van deixar de tenir una imatge tan negativa per a la població. Amb el temps es va anar assolint un equilibri entre l'estàndard i els dialectes, i al ser conscients del canvi de registre entre l'un i l'altre els japonesos van adquirir una sensació de bilingüisme. Els dialectes ja no eren quelcom que calia esborrar, sinó que també formaven part de la varietat lingüística del país (Jinnouchi, 2007: 48).

El segon factor, és un de socio-cultural. A l'igual que l'anterior, aquest factor també va lligat a un canvi de mentalitat dels japonesos. Arrel dels canvis socials a la dècada dels 70, el Japó va patir una transformació que el va dur des d'una societat orientada a la producció, fins a una societat principalment orientada al consum. Això alhora va comportar un canvi en la manera de viure dels japonesos. Coses com ara l'oci i l'entreteniment van ser revalorades, i les varietats de la llengua també van ser-ho per formar part de l'herència cultural (Jinnouchi, 2007: 49).

El tercer factor de la popularitat dels dialectes, està relacionat amb l'àmbit de l'educació. Es diu que els nens nascuts poc després de la fi de la Segona Guerra Mundial van viure sota un procés d'americanització a les escoles. El fet d'haver viscut sota aquesta influència des de menuts va comportar que valors com ara l'individualisme tinguessin més influx sobre ells i per això donin més importància a la identitat personal que no pas els seus pares o els seus avis (Jinnouchi, 2007: 49). Segons aquesta idea, utilitzar el dialecte és una manera de mostrar-se diferent i els parlants comencen a utilitzar-lo per construir i representar la seva identitat social. Podem interpretar això com un primer trencament de la homogeneïtat japonesa. Els individus utilitzen els seus dialectes i això els diferencia entre ells, la idea de «Un país, una sola llengua» ja no representa una realitat.

Com dèiem anteriorment, tots aquests canvis i factors no es limiten al Kansai-ben, sinó que és quelcom que està passant amb tots els dialectes en major o menor mesura. Ara bé, per les característiques que comentàvem abans, com el fet de pertànyer a un centre cultural, el dialecte de Kansai és troba en la situació idònia per ser el representant d'aquest canvi en l'ús dels dialectes. Segons Jinnouchi, s'està produint una renaixença dels dialectes i el Kansai-ben ha sabut col·locar-s'hi al capdavant a través de la seva popularitat (Jinnouchi, 2007: 49).

Com hem pogut veure, les connotacions adherides als dialectes no han estat sempre les mateixes. Avui en dia, encara hi ha molts estereotips sobre els parlants de determinats dialectes. Com a mostra podem fixar-nos en una enquesta sobre dialectes realitzada a estudiants universitaris de diferents punts del Japó. Veiem que es va arribar a una dicotomia molt clara en la visió que tenien aquests dels dialectes. Majoritàriament, els dialectes de la zona de Tòquio i també l'estàndard es veien com superiors en l'aspecte intel·lectual, però mancats en l'afectivitat. Ans al contrari, els dialectes del Japó Occidental – entre els quals s'inclou el dialecte de Kansai– es van percebre com superiors a l'hora d'expressar els sentiments o l'entusiasme del parlant (Inoue, 1988: 20). Evidentment es tracta d'una imatge estereotipada dels dialectes, però són estereotips que formen part de l'imaginari popular i que veurem amb més detall en el següent apartat.

4. El Kansai-ben a la cultura popular

Avançàvem ja a l'apartat anterior com els drames i programes de televisió tenien un rol decisiu a l'hora de fer arribar els dialectes a persones d'arreu del país. Tot seguit veurem alguns exemples de l'ús del

Kansai-*ben* en diferents tipus de productes culturals i analitzarem quina mena de representacions socials o imatges se li atribueixen.

Comencem pels programes de televisió de gags còmics que havíem mencionat prèviament. Es tracta de programes d'entreteniment on normalment apareixen dos còmics fent gags de manera successiva. Un acostuma a fer el paper de persona seriosa i poc inclinada a la broma (*tsukkomi*) i l'altre fa el paper de persona divertida i una mica ximple (*boke*)⁹. Aquest tipus de programes conformen tot un gènere televisiu anomenat *Manzai*, i degut al seu èxit solen retransmetre's uns quants cops per setmana. D'ençà uns anys, s'ha tornat molt habitual que els comedians parlin en dialecte d'Òsaka o de Kyōto, fins i tot encara que no siguin procedents de l'àrea de Kinki. És un fet que el públic associa el dialecte de Kansai amb la comèdia i l'humor (Sugimoto, 1997: 67). Un dels duets còmics d'estil *boke-tsukkomi* més famosos al Japó és ダウンタウン (Downtown), que porta des del 1982 en actiu. Tots dos són nascuts a Kansai, un a Òsaka i l'altre Hyōgo, i fan totes les actuacions en Kansai-*ben*. A més a més, els títols dels seus shows també estan dialecte, com per exemple: *Gaki no tsukai ya arahende* –que es traduiria com *No sóc un noi dels encàrrecs!*. En resum, han sabut aprofitar la imatge d'humor que al gent associa al seu dialecte i gaudeixen de bona popularitat. Actualment apareixen tres cops per setmana en programes còmics a Tokyo Broadcasting System, Nippon Tv i Yomiuri Tv¹⁰.

Fig. 6: Duet còmic Downtown.
Font: <<http://www.oricon.co.jp/prof/101716/>>

Seguim en l'àmbit de la televisió, però aquest ens apropem a un programa una mica diferent. S'anomena 方言彼女 (*Hōgen Kanojo*), que podria traduir-se com “el dialecte d'ella” o “ella que parla en dialecte” i es tracta d'una sèrie de tres capítols d'una durada de 15 minuts, que es van emetre entre 2010 i 2013 dins de programes d'humor. En aquests capítols apareixien noies d'arreu del Japó parlant en els seus respectius dialectes en situacions de tot tipus que sempre tendeixen a acabar amb un gir còmic.

Un dels punts forts del programa és el fet que tots els dialectes, no només els de Kantō i els de Kansai que són els més populars, apareixen al mateix nivell i tenen el mateix temps en escena. Un tipus de gag recurrent en el programa és el 方言リレー (*hōgen relay*) que acostuma a començar quan la noia de Tòquio diu una expressió en estàndard i la resta de noies comencen a dir-ho en els seus dialectes. Al principi les expressions són força semblants a l'estàndard però, a mesura que van sortint dialectes més i més allunyats de Tòquio, l'expressió comença a canviar totalment fins no assemblar-se en absolut a com era la primera. El programa va resultar tot un èxit fins al punt que s'ha arribat a retransmetre vint-i-quatre vegades en diferents cadenes i més tard es van llençar els capítols en format DVD¹¹. Podem observar que el tractament que es fa dels dialectes a *Hōgen*

9 Informació extreta de: *Tv tropes*. [Darrera consulta: 9 de maig de 2015]. <<http://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Main/BokeAndTsukkomiRoutine>>

10 Informació extreta de: *Downtown official site*. (Web en japonès). [Darrera consulta: 10 de maig de 2015]. <<http://www.dt30thdvd.com/index.php>>

11 Informació extreta de: *Hōgen Kanojo official site*. (Web en japonès). [Darrera consulta: 10 de maig de 2015]. <<http://hougen-kanojo.jp/>>

Fig. 7: Imatge inicial d'una de les emissions de *Hōgen Kanojo*.
Font: <<http://blog.livedoor.jp/scats3104/archives/51967782.html>>

Kanojo té també una vessant humorística, però es centra més en despertar la curiositat o interès dels espectadors en vers la varietat dialectal del seu país. També el fet que només hi surtin noies, sovint vestides amb uniforme escolar, apel·la al concepte del *kawaii* que fa referència a les coses bufones o dolces, i té molt de pes a la producció cultural japonesa (Yano, 2009: 681).

El següent exemple també té quelcom relacionat amb aquest fenomen del *kawaii*. Es tracta d'un anunci publicitari de cafè retransmès per televisió durant l'any 2014. En aquest anunci apareixen les integrants d'un dels grups d'ídols més populars al Japó, AKB48. L'anunci compta amb set versions diferents, una per regió, agrupades de la següent manera: la de Hokkaidō i Tōhoku, la de Kantō, la de Chūbu, la de Kansai, la de Chūgoku i Shikoku, la de Kyūshū i Okinawa, i una setena

Fig. 8: Grup d'ídols AKB48 promocionant el cafè Wonda.
Font: <https://www.youtube.com/watch?v=kICjI9fLf_8>

versió dirigida a 'totes les persones al Japó' [sic]. Les ídols apareixen d'una en una dient la frase 「おはよう、すごい応援してるよ!」 (*ohayou, sugoi ouen shiteru yo!*) que podríem traduir com "Bon dia, t'animaré moltíssim!" cadascuna en el dialecte característic del seu lloc de naixement. De nou, aquesta publicitat reclama l'atenció del públic a través de la imatge de noies joves que encarnen el concepte de *kawaii*, i posa de manifest l'enorme diversitat dialectal de la llengua japonesa.

El darrer exemple que mostrarem, prové d'una sèrie d'animació també força popular tant al Japó com a l'exterior. Es tracta de l'anime 名探偵コナン (*Meitantei Conan*), conegut a Catalunya com "El

Detectiu Conan” per haver estat retransmès a la cadena de televisió catalana TV3¹². Els personatges en els que volem fixar-nos, són en en Heiji Hattori i la Kazuha Tōyama (veure figura 9 a la pàgina següent). Tots dos són nascuts i viuen a la ciutat d’Òsaka i encara que normalment parlen en dialecte de Kansai, quan intenten parlar en estàndard tenen un accent tant fort d’Òsaka que no poden ocultar-ho als altres personatges¹³. El personatge d’en Heiji és especialment interessant perquè es tracta d’un jove detectiu molt popular a Kansai que rivalitza amb en Shinichi Kudo, el protagonista principal de l’anime, el qual és el detectiu més famós de Tòquio. Per tant es pot dir que la seva relació, tot i ser amics, està constantment definida per la mútua rivalitat i l’enfrontament entre Kansai i Kantō que ja havíem vist en els apartats anteriors. De fet, sovint a la sèrie es fa referència al personatge d’en Heiji amb l’al·lusió “el gran detectiu de l’oest”¹⁴. També és destacable la manera com estan caracteritzats, tots dos se’ns presenten amb un caràcter viu, alegre i força de la broma. Fins a cert punt, fins i tot es podria dir, que en els seus diàlegs semblen seguir els rols del *boke* i el *tsukkomi*.

Fig. 9: Captura de pantalla dels personatges de la Kazuha i en Heiji amb el Castell d’Òsaka de fons.

Font: *Detectiu Conan, Cruïlla a l’antiga capital* (2003). Pel·lícula retransmesa per TV3 al 2010 (108 minuts).

Al llarg d’aquests exemples, hem vist que en moltes ocasions l’ús del Kansai-*ben* manté una relació amb un component o una vessant humorística, però no en totes. Al programa *Hōgen Kanojo*, hem vist que tot i incloure gags còmics aquests són més un mitjà que no pas la finalitat en sí. L’objectiu del programa es pot veure més com un desig d’eliminar la imatge negativa i pejorativa que encara algunes persones associen amb els dialectes. D’altra banda, als anuncis publicitaris per exemple, la intenció que es busca és més la d’atrapar l’atenció del públic o apel·lar a la pluralitat dialectal japonesa. Alguns autors van més enllà i ho defineixen com una estratègia de màrqueting (Carroll, 2001: 18- 19).

A mode de cloenda, el que podem extreure de l’anàlisi d’aquests exemples és que encara avui dia es mantenen en l’imaginari col·lectiu dels japonesos unes representacions socials dels dialectes. En el cas concret del dialecte de Kansai, no és estrany trobar-nos amb la imatge estereotipada de personatges alegres, xerraires, bromistes, etcètera. Però més que atribuir aquestes característiques als personatges de Kansai, sembla que el que es fa és atribuir el Kansai-*ben* a personatges amb aquestes característiques. Autors com Yukari Tanaka, han començat a parlar de ‘l’Era del *cosplay*

12 Informació extreta de: *Super 3*. [Darrera consulta: 10 de maig de 2015].

13 Informació extreta de: Tv Tropes. [Darrera consulta: 10 de maig de 2015]. <<http://tvtropes.org/pmwiki/pmwiki.php/Characters/DetectiveConanOsakanPersonalities>>

14 Informació extreta de: *Myanimelist*. [Darrera consulta: 10 de maig de 2015]. <http://myanimelist.net/character/1745/Heiji_Hattori>

de dialecte' (2011). *Cosplay* és una paraula utilitzada en el context japonès per referir-se a l'acte de disfressar-se o interpretar un paper¹⁵. Al que es vol referir Tanaka amb aquesta expressió és al fet que, d'ençà un anys, algunes persones fan servir un dialecte que no és el seu per adquirir una certa identitat social o que se'ls atribueixin uns trets de personalitat determinats.

Caldrà que veiem com avança la funció i ús dels dialectes en el futur; i si d'altres, a banda del de Kansai, comencen a aparèixer amb una major freqüència i són utilitzats per personatges de produccions culturals. Per tal de tancar l'apartat i com a curiositat, fer esment a un fenomen viral que va tenir lloc a finals de l'any passat. Tot va començar amb la popular pel·lícula de Disney, Frozen. Sembla ser que un amateur va decidir fer una versió d'una de les cançons que apareixen al film i pujar-la a internet. Arrel d'això, usuaris de diferents punts del Japó van reescriure i enregistrar la cançó en els seus dialectes, fins al punt que només fent un cop d'ull a internet se'n poden trobar versions en pràcticament la majoria de dialectes japonesos¹⁶. Això ens indica, que internet és un mitjà important a través del qual els dialectes podrien expandir-se i el qual no hem de menystenir.

5. Enquesta

Com ja vam explicar a la introducció, vam decidir realitzar unes enquestes per conèixer l'opinió de persones japoneses sobre els dialectes. L'objectiu d'aquestes era aportar informació nova i actual al treball, ja que com hem pogut veure encara no hi ha molts estudis, almenys en llengua no japonesa, sobre el tema dels dialectes a l'actualitat. És una qüestió molt actual i sobre la qual hi ha molt que analitzar, però en l'àmbit acadèmic les fonts no són del tot actuals. Precisament per això en aquest apartat coneixerem l'opinió d'una petita mostra de persones japoneses. L'enquesta es va realitzar durant el mes de gener de 2015 a través de la pàgina web SurveyMonkey i consistia en deu preguntes, les quals es poden veure al segon punt de l'annex d'aquest treball. Es va accedir als participants a través d'internet i de persones conegudes de diferents llocs del Japó, sumant un total de 21. Tot seguit mostrarem la traducció al català de les preguntes que van haver de respondre els participants.

Les primeres quatre, anaven enfocades a conèixer el perfil dels enquestats i eren les següents:

- 1) Sexe. [Home o dona]
- 2) Edat. [Resposta oberta]
- 3) On vas néixer? [47 prefectures del Japó]
- 4) On vius? [47 prefectures del Japó]

Les quatre preguntes següents, se centraven ja en els dialectes i l'ús que en feia l'enquestat:

- 5) Quin és el teu dialecte? [Resposta oberta]

15 Informació extreta de: *Dictionary Reference*. [Darrera consulta: 11 de maig de 2015]. <<http://dictionary.reference.com/browse/cosplay>>

16 Portal de notícies on es fa referència a aquest fenomen: <<http://en.rocketnews24.com/2014/06/25/frozens-songs-in-regional-japanese-dialects-somehow-work-amazingly-well%E3%80%90video%E3%80%91/>>

- 6) Amb qui parles en dialecte? [Família, amics, escola, feina, altres]
- 7) Et fa il·lusió sentir el teu dialecte a la televisió? [Des de no gens fins a molt]
- 8) Per què?

En darrer lloc, les dues últimes eren preguntes concretes; una sobre un anunci¹⁷ que es mostrava als enquestats i l'altra sobre una situació hipotètica:

- 9) Si us plau mira aquest anunci. Creus que s'hi fa burla del dialecte?
[Sí, no, ni una cosa ni l'altra].
- 10) Parlaries en dialecte a una persona que acabes de conèixer? [Sí, no]. Per què?

5.1. Resultats

Passem ara a analitzar els resultats de l'enquesta. En total hi ha hagut vint-i-un participants, dels quals vuit són homes i tretze són dones, i tots tenen entre 16 i 41 anys. Pel que fa al seu lloc d'origen, sis són nascuts a la regió de Kansai, un a Chūgoku, tres a Kyūshū o Okinawa, set a Chūbu, un a Tōhoku i dos a Kantō. És a dir, n'hi ha de totes les regions excepte de Shikoku. Pel que fa a la residència, onze es troben vivint a Kansai, vuit a Kantō, un a Chūgoku i un a Hokkaidō. Segons les respostes, nou consideren que el seu dialecte és de Kansai, un de Chūgoku, un de Hokkaidō, un de Tōhoku, cinc de Chūbu, dos de Kyūshū o Okinawa i els dos darrers diuen parlar el dialecte de Kantō o hyōjungo, no semblen fer distinció entre ambdós.

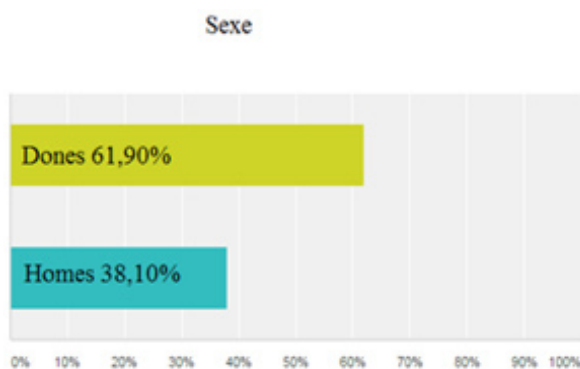

Fig. 10: Gràfic amb el volum d'homes i dones participants a l'enquesta.

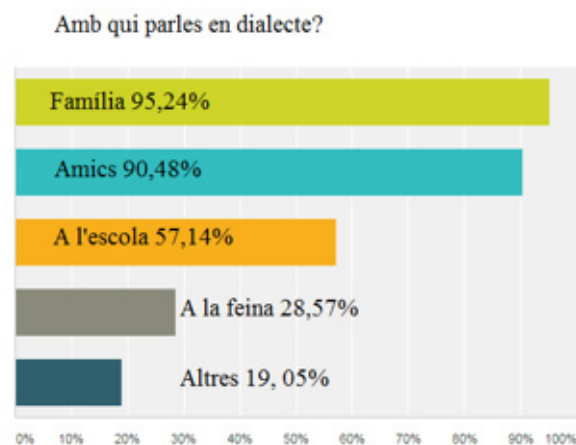

Fig. 11: Gràfic dels percentatges d'ús del dialecte en diferents àmbits.

Si ens fixem en quins àmbits fan servir el dialecte, el 95% diuen fer-lo servir amb la família. També són un nombre considerable, un 90%, els que el parlen amb els amics. Seguim i veiem que el 57%

¹⁷ L'anunci triat per l'enquesta és el d'un producte per prevenir les arnes a la roba. La dona que hi apareix, és Anna Tsuchiya, una cantant, model i actriu famosa al Japó. El que fa a l'anunci és interpretar el paper de senyor gran d'un supermercat qualsevol d'Ōsaka. El que diu és: "Ara faré d'un ancià que vaig veure en un supermercat d'Ōsaka. Què vols? Agafa qualsevol repel·lent d'arnes i torna-te'n cap a casa, ràpid". El vídeo de l'anunci es pot veure a través del següent enllaç: <<https://www.youtube.com/watch?v=p7iaWrE-Ks4>>. Informació sobre la protagonista extreta de: *Anna Tsuchiya oficial site*. [Darrera consulta: 11 de maig de 2015]. <<http://anna-t.com/>>

parla en el seu dialecte a l'escola i gairebé el 29% diuen utilitzar-lo a la feina. Per acabar un 19% afirma parlar-lo a altres llocs sense especificar. En resum, com ja havíem vist a la teoria, hi ha una major tendència a fer servir els dialectes en l'àmbit familiar i més proper al parlant. Tot i això, és una xifra notable la dels que utilitzen el dialecte a l'escola, de cara a futurs estudis seria interessant preguntar-los si ho fan amb els professors o amb els seus companys de classe.

A la pregunta de si els agrada sentir el seu dialecte per la televisió, un 43% va respondre que ni els agradava ni els desagradava, seguit del 33% que va dir que els agradava. En tercera posició, amb quasi un 10%, tenim un empat entre els que diuen que no els agrada i els que els agrada molt. Per últim, els que no els agrada gens sentir el seu dialecte per televisió són al voltant del 5%. Les raons que donen cadascuns són força variades, però dels que diuen que els és indiferent la majoria afirmen que es deu al fet que ja senten el seu dialecte sovint al seu entorn o els resulta natural. Dels que responen que sí que els agrada la majoria expliquen que en sentir el seu dialecte per la televisió recorden el seu lloc natal i els transmet un sentiment de familiaritat. D'altres expliquen que els agradaria que la gent d'arreu del país conegués el dialecte de la seva regió. Els que responen que no, apel·len al fet que els fa la impressió que el seu dialecte és 'de poble' [sic] o fins i tot vulgar. Finalment els Enquestats de l'àrea de Tòquio diuen que no o que els és igual ja que és el que senten sempre.

La següent pregunta és on se'ls demanava que mirassin un anunci i responguessin si els sembla que s'hi ridiculitza el dialecte de Kansai. Un 85% va respondre que no i la resta es van mostrar indiferents, ningú va opinar que sí.

Finalment, a la pregunta de si parlarien en dialecte a algú que acaben de conèixer les respostes van ser molt variades. Dotze persones van respondre que sí i afegien coses com: "Sí perquè és una mostra de la meua identitat de Kansai", "Sí perquè és el que em sortiria natural", "Sí, però el barrejaria una mica amb l'estàndard". Per l'altra banda, nou persones van respondre que no i la majoria ho argumenten dient que és difícil utilitzar honorífics quan es parla en dialecte.

Les conclusions que podem extreure de l'enquesta són que, tal com preveiem, l'ús del dialecte ens els àmbits més propers, com són la família i els amics, és molt alt. També el percentatge dels que el parlen a l'àmbit acadèmic és notable, els que ens respon a una de les preguntes inicials del treball. Sens dubte s'ha produït i s'està produint un canvi en l'ús dels dialectes. Hem pogut veure també a les respostes dels Enquestats que són molt pocs els que realment tenen una visió negativa o pejorativa dels dialectes. La majoria associa amb el dialecte una familiaritat o proximitat que els recorda als seus llocs d'origen. Han estat varies persones les que han expressat la seva voluntat de fer conèixer el seu dialecte i la seva regió a les persones d'altres parts del país. Pel que fa a la decisió de parlar en dialecte a un desconegut, hem vist que el principal impediment és la dificultat de ser respectuós amb l'interlocutor, ja que incloure honorífics en dialecte és complicat. Podem concloure aleshores que els dialectes són socialment acceptats i més que uns prejudicis socials, és una dificultat pròpia del llenguatge la que els exclou d'àmbits més formals.

6. Conclusiones

Recuperant la pregunta que ens plantejàvem en un principi i de la qual sorgia la nostra hipòtesi, podem concloure que sí s'està produint un canvi en l'ús dels dialectes. En el context dels moviments d'eradicació dels dialectes i d'implantació de l'estàndard hauria estat totalment impensable dotar

els dialectes de presència en anuncis o sèries de televisió. Avui dia l'aparició de dialectes ens els mitjans audiovisuals és força recurrent i molts dels enquestats deien que si sentissin el seu dialecte per la televisió no els semblaria estrany. Sembla doncs que ja és llunyà el temps en que es castigava i humiliava als alumnes per parlar-lo a l'escola. Sens dubte, s'ha produït una evolució social en respecte als dialectes. Precisament per a que hagi pogut donar-se un canvi dels dialectes, era necessari que la població mateixa experimentés aquest canvi de mentalitat. Tot i que els prejudicis no han desaparegut del tot, i seria ingenu creure que ho faran, la imatge que els japonesos associen als dialectes ja no és estrictament negativa i pejorativa. La majoria de les persones entrevistades han expressat aquest sentiment de calidesa i nostàlgia en escoltar els seus dialectes. Per molts el seu dialecte forma part de la seva pròpia identitat i, lluny de provar d'ocultar-lo o sentir-se'n avergonyits, se'n senten orgullosos i volen donar-lo a conèixer a d'altres persones

També trobem interessant apunt al fet que hem pogut comprovar gairebé des del principi, la realitat lingüística del Japó és d'una gran pluralitat. Hem vist que pel que fa als dialectes, no és estrany veure-la expressada com una dicotomia entre l'oest i l'est, entre Kansai i Kantō, Kyōto i Tòquio, però resumir-ho a tal nivell no deixa de ser una essencialització i una simplificació d'una qüestió plena de matisos i de gran complexitat. A més, com ja assenyalàvem en l'apartat de la realitat lingüística japonesa, el Japó – a l'igual que la majoria de societats modernes– es troba en un context de multiculturalitat, on les persones procedents d'altres països amb altres llengües tenen un pes a considerar dins de la societat.

Com ja havíem comentat anteriorment, tornem a incidir en el fet que internet és un gran mitjà que, promovent la lliure expressió i comunicació entre les persones, pot convertir-se en una via, si no ho és ja, per a l'expansió dels dialectes en el futur. Per mitjà de produccions amateurs o bé de fenòmens virals, els dialectes podran arribar a molta més gent si així ho desitgen els usuaris.

En resumides paraules, tot això ens assenjala a que l'estatus dels dialectes està canviant de nou. Concloem que els dialectes són cada cop més acceptats per la societat, i el fet que programes com *Hōgen Kanojo* resultin un èxit, vol dir que almenys una bona part de la societat sent interès per la diversitat dialectal del seu país. Així doncs, considerem a la fi que la hipòtesi de partida sobre el canvi d'ús i la imatge molt més positiva dels dialectes que d'antuvi, ha quedat confirmada.

Bibliografia

Adams, Zachary (2010) *Kansai-ben Survival Manual*. Wisconsin: Beloit College.

Carroll, Tessa (2001) "Changing Attitudes: Dialect versus the Standard Language in Japan". A McAuley, T. E. (Ed.) (2001) *Language Change in East Asia* (pàg. 7-24), London: Curzon.

Chamber, J. K.; Trudgill, Peter (1980) "Dialect and Language". A Chamber, J. K.; Trudgill, Peter (Eds.) (1980) *Dialectology* (pàg. 3-12), Cambridge: Cambridge University Press.

- DeChicchis, Joseph (1995) "The Current State of the Ainu Language". A Maher, John C & Yashiro, Kyoko (Eds.) (1995) *Multilingual Matters* (pàg. 103-124), Clevedon: Philadelphia.
- Grootaers, Willem A. (1982) "Dialectology and Sociolinguistics: A general survey", *Lingua*, Vol. 57, núm 2-4 (pàg. 327-355), North-Holland Publishing Company.
- Inoue, Fumio (1988) "Dialect Image and New Dialect Forms", *Tokyo Gaikokugo Daigaku Ronshu*, núm. 38, (pàg. 13-23), Tokyo University of Foreign Studies.
- Inoue, Fumio (1991) "New Dialect and Standard Language", *Area and Culture Studies*, Vol. 42, (pàg. 49-68), Tokyo University of Foreign Studies.
- Jinnouchi, Masataka (2007) "Dialect Boom in Japan", *Dialectologia et Geolinguistica*, núm. 15 (pàg. 44-51).
- Miyake, Yoshimi (1995) "A Dialect in the Face of the Standard: A Japanese Case Study", *The Annual Proceedings of the Berkeley Linguistics Society*, (pàg. 217-225), University of Michigan.
- Onishi, Takuichiro (2010) "Analyzing dialectological distributions of Japanese", *Dialectologia*, Special Issue 1, (pàg. 123-135), National Institute for Japanese Language.
- Shibata, Takeshi (1999) "Language Change: The rise and fall of dialects". A Kunihiro, Tetsuya; Inoue, Fumio & Long, Daniel (Ed.) (1999) *Sociolinguistics in Japanese Contexts* (pàg. 183-206). Berlin: Gruyter Mouton.
- Shibatani, Masayoshi (1990) "Dialects". A Shibatani, Masayoshi (Ed.) (1990) *The Languages of Japan* (pàg. 185-214), Cambridge: Cambridge University Press.
- Sugimoto, Yoshio (1997) "The Japan Phenomenon and the Social Sciences". A Sugimoto, Yoshio (Ed.) (2010) *An Introduction to Japanese Society* (pàg. 1-36). Cambridge: Cambridge University Press.
- Yano, Christine (2009) "Wink on Pink: Interpreting Japanese Cute as It Grabs the Global Headlines", *The Journal of Asian Studies*, Vol. 68, núm. 3, (pàg. 681-688).